

ÖKOLÓGIAI ÁLLAPOT-FELMÉRŐ ADATLAP

Helyi jelentőségű védett természeti terület neve:

Sárvár, Rába-holtág a Szatmári-erdőben

Utoljára módosítva: 2013-11-08 20:34:38

Megye: Vas

Községhatár: Sárvár

A terület kiterjedése: 6.1 hektár

Védetté nyilvánítás év: 2007

GPS koordináták: EOV: 492120; 216171

Felmérést végző személy(ek) neve: Gyöngyössy Péter

E-mail címe(k): kerekerdo@invitel.hu

A terület megközelíthetőségének leírása

(pl. melyik utcán kell elhagyni a települést stb.):

A terület a 84. sz főút a Gyöngyös-patak és a Rába által közbezárt háromszögben a Szatmár-erdőben (nem Szatmári) található. Legkönnyebben a 84. sz főútról közelíthetjük meg. A Gyöngyös-patak hídján és a Rába híd között az úttól észak - északkeleti irányba (a Gyöngyös-híd felől közelítve balra) a Szennyvíztisztítóhoz vezető aszfaltos bekötőútra kell lekanyarodni. A bekötőút derékszögben kanyarodik a telep felé, de nem térünk le az egyenes útról, hanem mintegy 500 métert megyünk egy kavicsozott földúton az erdő és a szántó között, majd a jól kitaposott erdészeti útra térünk, mely északkeleti irányba bevisz a Szatmár erdő közepébe egy T kereszteződésbe, ahol a Szatmár erdőről egy tetszetős erdészeti tájékoztató táblát találunk. Innen célszerű gyalog folytatni az utat északkeleti irányba. A holtág innen már csak 150 méter.

ÖKOLÓGIAI ÁLLAPOT-FELMÉRŐ ADATLAP

Terület rövid, szöveges bemutatása (max. 2000-2500 karakter):

megközelíthetőség, terület jellegének leírása (pl. természetes erdőfolt puhafa ligeterdővel stb.): A város közigazgatási területén fennmaradt holtágak nagyon különböző állapotúak, és sokféle igénybevételnek kitéttek. Értékük – különösen a nyílt vízzel rendelkező holtágak esetében – nemcsak természetvédelmi, hanem mezőgazdasági, rekreációs és környezetvédelmi szempontból is felbecsülhetetlen. A Szatmár erdő területén egy több száz méter hosszú, élővízű holtág húzódik. A nyílt vízfelszínen, úszó és legyökerező hínárfajok tenyésznek (pl. keresztes és bojtos békalencse, viziboglárka, sárga vizitök, békaturaj) a szárazulatra került iszapfelszínen partmenti vízi növények telepedtek meg (békabuzogány, torzsika boglárka, vízi hídör, nyílfű). A korábbi évekhez képest jelentős mértékben terjed a holtág két oldalát kísérő harmatkásás. A holtág déli oldalán lévő idős gyertyános-tölgyest a meder vonalában végig letermelték. Ma a keleti oldalon keskeny puhafaliget jellegű sáv után telepített erdő (*Juglans nigra*) található. Közötte keskeny sávban spontán terjed az akác (*Robinia pseudoacacia*), és a bálványfa (*Ailanthus altissima*). A holtág északi csücskének déli partján lévő keményfa ligetben egy idős magyar tölgy (*Quercus frainetto*) található. A Rába szabályozása miatt a holtág vízutánpótlása jelenleg a csapadéokra és a talajvízre korlátozódik. Az utóbbi évek csapadékszegény időjárása felgyorsította a holtág feltöltődési folyamatait. A nyílt vízfelület csökkenése és a part menti növényzet (nád, harmatkása, gyékény) egyre nagyobb térhódítása figyelhető meg. Hasonló folyamat játszódott le a vasúti híd közelében lévő holtág feltöltődése esetében is, ahol a nyílt vízfelület mára már csak néhány négyzetméternyi területre csökkent. A holtág megőrzése hosszútávon csak egy komplex élőhelyrekonstrukciós program keretében az illetékes vízügyi szervek közreműködésével valósítható meg. Ellenkező esetben a holtág a természetes szukcessziós folyamatok következtében feltöltődik. A felmérés idején (2013. 08. 13.) a holtágnak csak a legmélyebb részein volt víz. A nyugati (bal) part tetejétől a víz mintegy 4-6 méter mélyen helyezkedett el. A holtágot sok bedőlt fa, főleg öreg füzek szakaszolták. A holtág déli fele eltűnt, feltöltődött beerdősült. A holtág jobb parti ártere mélyártér, melyet a fekete dió faültetvény alatt nagy aranyvessző borít. A holtág az Észak-dunántúli Vízügyi Igazgatóság kezelésében áll, a környező állami erdők a Szombathelyi Erdészeti Zrt. kezelésében van. Felhasznált források: 1.) <http://koszegitk.blogspot.hu> (Az Őrségi Nemzeti Park Igazgatóság, Bechtold István Természetvédelmi Látogatóközpont blogja; szerkesztő: Tompa Tibor) 2.) Dr. Kulcsár László: Sárvár város közigazgatási területén található természeti értékek ismertetése; Javaslat helyi természetvédelmi rendelet alkotásához; Sárvár, 2005. (kézirat) 3.) Dr. Kulcsár László: szóbeli közlések 4.) Szombathelyi Erdészeti Zrt ismertető táblája: A Szatmár-erdő (2013.)

2. A TERÜLET ÁLTALÁNOS FELMÉRÉSE

2.1. Megtalálható még a védettség indoka a területen? - Igen

Szükség esetén részletezés, "Nem/Részben" válasz esetén indoklás:

ÖKOLÓGIAI ÁLLAPOT-FELMÉRŐ ADATLAP

2.2. Milyen élőhelyek mozaikok borítják a területet és milyen arányban?

20 % Erdő

% Gyep

% Cserjés

80 % Vizes terület

% Egyéb

2.3. Élőhelyi besorolás ÁNÉR- szerint (<http://www.novenyzetiterkep.hu/?q=magyar/node/45>):

A1: Állóvízi sulymos, békalencsés, rucaörömös, tócsagazos hínár B1a: Nem tőzegképző nádasok, gyékényesek és tavikákások B2 – Harmatkásás, békabuzogányos mocsári-vízparti növényzet J6: Keményfás ártéri erdők (feltöltődött részeken) K1a; Gyertyános kocsányos tölgyes (a magas parti szegélyben)

2.4. Területhasználat (kérjük, jelölje az észlelteket): Erdészeti tevékenység

Egyéb típus:

Jellemzőik, intenzitás: A holtág környékén

2.5. Folyik-e természetvédelmi kezelés a területen? - Nem

Egyéb típus:

2.6. Megtalálhatóak-e az alábbi özönfajok a területen, s milyen mennyiségben:

Akác: Sok

Selyemkóró: Nincs

Parlagfű: Nincs

Magas/kanadai aranyvessző: Sok

Japánkeserűfű: Kevés

Gyalogakác: Nincs

Bálványfa ("ecetfa"): Kevés

Keskenylevelű ezüstfa: Nincs

Muflon: Nincs

Egyéb (nevezze meg):

2.7. Része a terület a Natura 2000 hálózatnak? - Igen

Egy része: %

2.8. Érintkezik a terület más természetes élőhelyekkel? - Igen

2.9. Ha igen, milyen típusú élőhellyel?

A holtág a Szatmár erdőben található, mely potenciálisan gyertyános kocsányos tölgyes illetve keményfaligeterdő, de ezek részben átalakításra kerültek, fekete diós és egyéb erdőkké

2.10. Érintkezik a terület más természetvédelmi oltalmat élvező területtel? (pl. Natura 2000, országos védettség, ex lege) - Igen

2.11. Ha igen, milyen természetvédelmi oltalmat élvező területtel? - Része a Rába és a Csörnög-völgy c. kiemelt jelentőségű természetmegőrzési területnek (N2000)

ÖKOLÓGIAI ÁLLAPOT-FELMÉRŐ ADATLAP

2.12. Van védettséget jelző tábla a területen? - Nem

Darabszám:

Állapotuk:

2.13. Vannak vadgazdálkodási létesítmények a területen?

Magasles: db

Vadetető: db

Szóró: db

Egyéb (név és db):

Nincs

3. Védett és fokozottan védett, ill. Natura 2000-es növényfajok és számolt vagy becsült mennyiségük felsorolása

(a becslés lehet tőszámra, vagy területnagyságra vonatkoztatott, fokozottan védett faj esetében pontos tőszámot kell megadni)

úszó viziboglárka, (*Ranunculus fluitans*) hóvirág (*Galanthus nivalis*), több ezer tő csillagvirág (*Scilla vindobonensis*), több tucat tő

4. Védett és fokozottan védett, ill. Natura 2000-es állatfajok és számolt vagy becsült mennyiségük

(fokozottan védett fajoknál pontos állomány nagyságot kell megadni)

nagy szarvasbogár (*Lucanus cervus*) Kisasszony-szitakötő (*Calopteryx virgo* Barna varangy (*Bufo bufo*) Erdei béka (*Rana dalmatina*) Kecskebéka (*Rana esculenta*) Zöld levelibéka (*Hyla arborea*) Vöröshasú unka (*Bombina bombina*) Barna varangy (*Bufo bufo*) FÜRGE gyík (*Lacerta agilis*) Lábatlan gyík (*Anguis fragilis*) Vízisikló (*Natrix natrix*) Erdei sikló (*Elaphe longissima*) karvaly (*Accipiter nisus*) héja (*Accipiter gentilis*) Egerészölyv (*Buteo buteo*) Holló (*Corvus corax*) Nagy fakopáncs (*Dendrocopos major*) Zöld küllő (*Picus viridis*) Hamvas küllő (*Picus canus*) Fekete harkály (*Dryocopus martius*) Rövidkarmú fakusz (*Certhia brachydactyla*) Nyaktekercs (*Jynx torquilla*) Énekes rigó (*Turdus philomelos*) Fekete rigó (*Turdus merula*) Vörösbecgy (*Erithacus rubecula*) Csuszka (*Sitta europaea*) Erdei pinty (*Fringilla coelebs*) Meggyvágó (*Coccothraustes coccothraustes*) Széncinege (*Parus major*) Barátcinege (*Parus palustris*) Berki tücsökmadár (*Locustella fluviatilis*) Barátposzáta (*Sylvia atricapilla*) Csilpcsalpűzike (*Phylloscopus collybita*) Mókusz (*Sciurus vulgaris*) Vakond (*Talpa europaea*) stb.

ÖKOLÓGIAI ÁLLAPOT-FELMÉRŐ ADATLAP

---

5. Egyéb észrevétel

A terület neve hibásan tartalmazza a Szatmári-erdő megnevezést. A holtágat is magába foglaló erdő neve helyesen: Szatmár-erdő. Sajnálatos, hogy maga az erdő nincs benne a védett területben, holott azzal szerves egységet alkot. A védett fajok feltüntetésekor természetesen a holtág körüli erdőt is "beleszámítottuk" az élőhelybe. Felhasznált források: 1.)

<http://koszegitk.blogspot.hu> (Az Őrségi Nemzeti Park Igazgatóság, Bechtold István

Természetvédelmi Látogatóközpont blogja; szerkesztő: Tompa Tibor) 2.) Dr. Kulcsár László:

Sárvár város közigazgatási területén található természeti értékek ismertetése; Javaslat helyi

természetvédelmi rendelet alkotásához; Sárvár, 2005. (kézirat) 3.) Dr. Kulcsár László: szóbeli közlések 4.) Szombathelyi Erdészeti Zrt ismertető táblája: A Szatmár-erdő (2013.) Felhasznált térképi források: 1.) www.vasteir.hu (Vas Megyei Térinformatikai Rendszer) 2.)

<http://erdoterkep.nebih.gov.hu/> (Nyilvános interaktív erdőterkép a NEBIH honlapján)